

Kérdések és válaszok az Alba Takarékszövetkezetéről

1. Milyen intézkedést hozott a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete (SZHISZ) az Alba Takarékszövetkezet (TakarékSZövetkezet) ügyében?

Az SZHISZ Igazgatósága augusztus 29-én – a vonatkozó törvényi szabályozásnak megfelelően (Szhitv. 15§ (4) b) és (7) b) pontjai) - azonnali hatállyal kizárta az ALBA Takarékszövetkezetet az Integrációs Szervezetből. A döntésre azért volt szükség, mert a takarékszövetkezeti szektor átvizsgálása során a szakértői vizsgálat pénzügyi válsághelyzetet tárt fel az ALBA Takarékszövetkezetnél. Az SZHISZ Igazgatósága döntéséről a jogszabályoknak megfelelően tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot.

2. Miért zárta ki az Integrációból a takarékszövetkezetet az SZHISZ? Milyen pénzügyi hiányosságokat tárt fel a független könyvvizsgálók által végzett audit?

A takarékszövetkezet súlyos működési szabálytalanságaira annak az átvizsgálásnak a során derült fény, amelyet a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. a tavaly nyáron elfogadott integrációs törvény előírásai szerint indított, és amelynek célja felmérni a szektor szereplőinek jelenlegi állapotát és kockázati tényezőit.

A világ egyik vezető könyvvizsgáló és adótanácsadó társasága által koordinált független szakértői vizsgálat válsághelyzetet állapított meg az ALBA Takarékszövetkezetnél: 2014. június 30-án az intézmény saját tőkéje negatívba fordult, tőke megfelelési mutatója a törvényben előírt minimum 8 százalék helyett mínusz 1,2 százalékra csökkent, szavatoló tőkéjének hiánya a szükséges értékvesztés és céltartalék-képzést követően megközelítette az egymilliárd forintot. A takarékszövetkezet hitelezési mutatója rossz, ráadásul folyamatosan romlik: a 90 napon túli késedelmes hitelek aránya április végére 24,4 százalékra, azaz a törvényben meghatározott plafon két és félszeresére nőtt. A vizsgálati jelentés szerint az alultőkésítettség miatt a takarékszövetkezet jelentős külső tőkebevonás nélkül nem képes a jogszabályoknak megfelelő működés folytatására, ezért a pénzügyi összeomlás megelőzése és a betétesek megtakarításainak védelme érdekében azonnali intézkedésre volt szükség.

A kizárást megelőzően az SZHISZ és a Takarékbank Zrt. a takarékszövetkezet prudens működésének helyreállítása és tőke helyzetének rendezése érdekében az elmúlt hónapokban több intézkedést is tett, többek közt támogatta, hogy a takarékszövetkezet más szövetkezeti hitelintézetekkel való egyesülés révén rendezze tőke helyzetét. Ám a működési problémák és a feltárt tőkehiány súlyossága miatt az egyesülési folyamatban részt vevő takarékszövetkezetek visszaléptek egyesülési szándékuktól. Ezzel nyilvánvalóvá vált: az Alba Takarékszövetkezet tőke helyzetének rendezése és a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállítása piackonform eszközökkel nem valósítható meg.

3. Mi a következménye az Integrációs Szervezetből való kizárásnak?

Az SZHISZ az integrációs törvény előírásának megfelelően döntéséről haladéktalanul tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot (MNB). Az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa az SZHISZ tájékoztatása alapján a jogszabályi előírásoknak megfelelően elrendelte a Takarékszövetkezet működési engedélyének visszavonását, és felügyeleti biztosokat rendelt ki az intézményhez. Továbbá a betétesek védelme érdekében, haladéktalanul elrendelte a betétek kifizetésének tilalmát. Az MNB egyúttal megtiltotta a takarékszövetkezetnek újabb kockázatvállalással járó ügyletek kötését, vagy hitel- és kölcsönszerződésben foglalt határidők meghosszabbítását. A felügyeleti biztosok ma átvették a szövetkezeti hitelintézet irányítását annak igazgatóságától, s gondoskodnak a megfelelő működésről.

A döntés napjától a kirendelt felügyeleti biztosok feladata lesz a Takarékszövetkezet teljes irányítása, különös tekintettel a betétesek pénzének védelmére. Ezzel elindult az a folyamat, amely azt a célt szolgálja, hogy a betétesek mielőbb a pénzükhöz juthassanak: az illetékes szervezetek és hatóságok mindent megtesznek a pénzügyi válsághelyzet gyors és határozott kezelésére, a betétesek kártalanítására, így **pár héten belül mindenki hozzájuthat a pénzéhez**. Ez az intézményrendszer korábban, minden hasonló esetben bizonyított már: sokkal nagyobb méretű és lényegesen több betétest érintő kártalanítás esetén is három héten belül megkezdődött a betétesek kifizetése.

4. Mekkora a piaci súlya és a működési területe a takarékszövetkezetnek? Van-e esély arra, hogy az Alba Takarékszövetkezet problémái miatt bármely másik takarékszövetkezet vagy pénzügyi piaci szereplő nehéz helyzetbe kerülhet Magyarországon?

Az ALBA Takarékszövetkezet betéteseinek száma mintegy 15 ezerre tehető, az intézmény mérlegfőösszege saját kimutatása szerint 2013 végén 14 milliárd forintot tett ki, ami nem éri el a teljes hitelintézeti szektor mérlegfőösszegének a 0,5 ezrelékét sem. A társaság tevékenységi területe elsősorban Fejér megye egyes részeire korlátozódik, így az eset a takarékszövetkezeti rendszer egészére nézve nincs hatással.

5. Miért volt szükség az intézmény kizárására, az SZHISZ mint intézményvédelmi szervezet miért nem segíti meg a Takarékszövetkezetet?

Az SZHISZ és a Takarékbank Zrt. az elmúlt hónapokban több intézkedést is tett a Takarékszövetkezet prudens működésének helyreállítása érdekében. Támogatta azt is, hogy a takarékszövetkezet más szövetkezeti hitelintézetekkel való egyesülés révén rendezze tőkehelyzetét. Ám a működési problémák és a feltárt tőkehiány súlyossága miatt az egyesülési folyamatban részt vevő takarékszövetkezetek visszaléptek egyesülési szándékuktól. Ezzel nyilvánvalóvá vált: az Alba Takarékszövetkezet tőkehelyzetének rendezése és a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállítása piackonform eszközökkel nem valósítható meg. A vizsgálati jelentés megállapította, hogy az alultőkésítés miatt a takarékszövetkezet jelentős külső tőkebevonás nélkül nem képes a jogszabályoknak megfelelő működés folytatására, ezért a pénzügyi összeomlás megelőzése és a betétesek védelme érdekében az SZHISZ kizárta a takarékszövetkezetet az integrációs szervezetből.

6. Milyen jogszabályokat sértett meg a Takarékszövetkezet?

A vizsgálat megállapította, hogy a Takarékszövetkezet nem felel meg a hitelintézetek számára a hitelintézeti törvényben (Hpt.), valamint a prudens működésre vonatkozó más jogszabályokban, illetve a Felügyelet határozataiban foglalt előírásoknak és követelményeknek. A Takarékszövetkezet többek közt nem tett eleget a hitelintézeti törvényben rögzített céltartalék-képzési, illetve értékvesztés elszámolási kötelezettségének, több alkalommal megsértette a számvitelre, a független és megbízható irányításra, illetve ellenőrzésre vonatkozó előírásokat. Nem biztosított a Takarékszövetkezet mindenkori fizetőképessége (szolvenciája), mivel szavatoló tőkéje nem éri el a Hpt. 79. § (2) bekezdésben rögzített tőkekövetelmény nyolcvan százalékát, ezért fennáll annak veszélye, hogy nem tud eleget tenni kötelezettségeinek.

7. Hol tart a takarékszövetkezetek átvizsgálása, várhatóak-e újabb takarékszövetkezeti csődesetek?

Az ALBA Takarékszövetkezet válsághelyzetére annak az átvizsgálásnak a során derült fény, amelyet a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. a tavaly nyáron elfogadott integrációs törvény előírásai szerint indított el 121 szövetkezeti hitelintézetnél. Az átvizsgálás eredményeinek kiértékelése csaknem teljesen lezárult, legkésőbb 2014. december 10-ig pont kerül a folyamat végére.

Ezzel befejeződik a magyar takarékszövetkezeti szektor évtizedek óta húzódó megtisztulása, és létrejön az az új garancia-közösség, amelynek révén a takarékok betétesei kettős védelmet élveznek majd: az OBA keretén felül az integráció teljes vagyona nyújt majd fedezetet követeléseikért. Ez a folyamat már elindult, június 17-étől már 20 tagja van, ez év decemberéig pedig minden a garanciaközösség szigorú feltételeinek megfelelő szövetkezeti hitelintézet tagja lesz.

Az ALBA Takarékszövetkezet piaci súlya csekély, az intézmény mérlegfőösszege saját kimutatása szerint 2013 végén 14 milliárd forintot tett ki, ami nem éri el a teljes hitelintézeti szektor mérlegfőösszegének a 0,5 ezrelékét sem. A társaság tevékenységi területe elsősorban Fejér megye és környéke egyes részeire korlátozódik, így az eset a takarékszövetkezeti rendszer egészére nézve nincs hatással.

8. Újabb takarékszövetkezeti csőd után biztonságban tudhatják a pénzüket a takarékszövetkezetek betétesei?

A takarékok betétesei több okból is biztonságban vannak. Egyrészt, mert a magyar pénzügyi stabilitási és betétvédelmi rendszer kiválóan működik, a betétbiztosítási alap 31 millió forintig minden takarékszövetkezet betétesét védi, jelen esetben ez gyakorlatilag teljes körű kártalanítást jelent – 10 fő alatt van az ezen összeghatár feletti betétrésszel rendelkező ügyfelek betétesek száma. Másrészt a takarékszövetkezeti szektor megújítása éppen azt célozza, hogy a betétesek pénze még nagyobb biztonságban legyen. Egy olyan új garanciaközösség épül ki idén december 10-éig a szektorban, amelynek révén a takarékok betétesei kettős védelmet élveznek majd: az OBA keretén felül a szövetkezeti hitelintézetek, a Takarékbank és az SZHISZ teljes vagyona mértékéig nyújt majd fedezetet a betétesek követeléseikért. A garanciaközösségbe a jelenlegi 20 tag mellé újabb 15 takarékszövetkezetet vesznek fel a következő hét elején, decemberig pedig minden, a szigorú feltételeket teljesíteni tudó takaréknak része lesz annak.

9. Meg lehet-e a továbbiakban szabályozói, illetve integrációs lépésekkel előzni a Takarékszövetkezet megrendüléséhez hasonló eseteket?

A takarékszövetkezeti együttműködés megújításának egyik legfőbb célja egy olyan garancia-közösség létrehozása, amelynek révén a takarékok betéteseinek kettős védelmet élveznek majd: az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) által nyújtott védőernyőn felül az integráció teljes vagyona nyújt majd fedezetet követeléseikért. Ennek érdekében az állam tavaly 136 milliárd forinttal növelte meg a szövetkezeti hitelintézetek szavatoló tőkéjét és létrehozta a szövetkezeti hitelintézetek új Tőkefedezeti Alapját. A garancia-közösségbe a jelenlegi 20 tag mellé újabb 15 takarékszövetkezetet vesznek fel a következő hét elején, decemberig pedig minden, a szigorú feltételeket teljesíteni tudó takarékos részese lesz annak.

További információ: www.mnb.hu

Mit kell tudni az SZHISZ-ről és a Takarékbankról?

A **Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetét** (SZHISZ) a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvény hozta létre mint a hazánkban működő szövetkezeti hitelintézetek **közös intézményvédelmi és szabályozó szervezetét**, és egyben a szervezetet a korábbi intézményvédelmi alapok – OTIVA, HBA, TAKIVA, REPIVA – jogutódjaként jelölte ki.

A Szervezet tagjai a hazai szövetkezeti hitelintézetek – takarékszövetkezetek, hitelszövetkezetek, illetve kisebb bankok –, valamint az integráció központi bankja, a Magyar Takarékbank Zrt. és a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. Az SZHISZ feladata az integráció működésének szabályozása, valamint az intézményvédelmi és felügyeleti feladatok ellátása. Az SZHISZ ennek megfelelően közös, egységes szabályzatokat dolgoz ki és fogad el a szektor egészére vonatkozóan, vizsgálja az egyes szövetkezeti hitelintézetek működését és gazdálkodását.

Az 1989-ben alapított **Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.** (TakarékBank) a szövetkezeti hitelintézetek integráció versenyképes és prudens működését szabályozó, irányító, koordináló és felügyelő központi bank, befektetési bank, legfontosabb ügyfelei a szövetkezeti hitelintézetek. A Takarékbank szabályozza és irányítja az integrációban részt vevő hitelintézetek egységes banki működését, koordinálja és ellenőrzi üzleti működésüket, valamint korszerű termékeket és szolgáltatásokat nyújt számukra.